

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 47/2010 rd

Lagmotion med förslag till lag om ändring av lagen om pension för riksdagsmän och 1 § i la- gen om familjepension efter riksdagsman

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 december 2010 en lagmotion med förslag till lag om ändring av lagen om pension för riksdagsmän och 1 § i lagen om familjepension efter riksdagsman (LM 115/2010 rd — Timo Kalli /cent m.fl.) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- förvaltningsdirektör Pertti Rauhio, riksdagens kansli
- direktör Heli Backman och regeringsråd Esko Salo, social- och hälsovårdsministeriet
- arbetsmarknadsjurist Marja Isomäki, finansministeriet
- regionutvecklingsdirektör Heikki Kammonen, Statskontoret
- chefen för juridiska ärenden Anne Perälehto-Virkkala, Keva.

LAGMOTIONEN

I motionen föreslås det att bestämmelserna om så kallad anpassningspension i lagen om pension för riksdagsmän ändras. I stället för anpassningspension, som betalas innan personen egentligen har rätt till ålderspension, ska riksdagsledamöter under 59 år kunna få ett anpassningsbidrag i högst ett—tre års tid efter att uppdraget som riksdagsledamot upphört, beroende på hur länge uppdraget har varat. Samtidigt ska lagens rubrik ändras till Lag om pension och anpass-

ningsbidrag för riksdagsledamöter. Anpassningsbidraget påverkas av förvärvsinkomster från arbete och företagsverksamhet plus kapitalinkomster. Dessutom föreslås vissa lagtekniska ändringar som beror på ändringar som gjorts i arbetspensionssystemet de senaste åren. Vidare föreslås 1 § i lagen om familjepension efter riksdagsman bli ändrad så att de efterlevande inte har rätt till familjepension efter en riksdagsledamot som har fått anpassningsbidrag.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottet ställer sig bakom den föreslagna översynen av riksdagsledamöternas pensioner och

tillstyrker den därför. Förslaget ligger i linje med de senaste årens pensionspolitiska reformer. Ambitionen har varit att i de olika pen-

sionssystemen slopa pensionsformer som möjliggör tidiga pensioneringar. Därför är det konsekvent att också slopa anpassningspensionen för riksdagsledamöter. Den innebär att ledamöter kan få full pension från och med ungefär 40 års ålder. Den förmån som ska ersätta anpassningspensionen — anpassningsbidraget — beviljas för viss tid och uppmuntrar till fortsatt arbete efter avslutat ledamotsuppdrag. Samtidigt tillförsäkrar förmånen tillfälligt en skälig försörjning efter åren i riksdagen. Åldersgränsen för ålderspension för riksdagsledamöter ska fortfarande vara 65 år.

Bidragsbeloppet bestäms utifrån hur länge ledamotsuppdraget har varat och vilket arvode som ledamoten har fått. Rent konkret är det lägsta bidragsbeloppet 28 procent av arvodets belopp, dvs. ca 1 750 euro i månaden. Om bidragstagaren redan får pension från något annat system, beaktas pensionen när anpassningsbidraget räknas ut. Dessutom sjunker bidraget då både förvärvsinkomster och kapitalinkomster vägs in till fullt belopp.

Den som har varit riksdagsledamot i minst 3 år har rätt till anpassningsbidrag. Bidragsperioden bestäms utifrån hur länge ledamotsuppdraget har varat och är följaktligen 1, 2 eller 3 år. Den som länge har varit ledamot och får anpassningsbidrag efter avslutat uppdrag ska vara minst 56 år och den som har varit ledamot under en enda valperiod ska vara minst 58 år för att ha rätt till anpassningsbidrag för en längre tid, alltså tills han eller hon går i pension. Över lag innebär reformen alltså en försämrad försörjning efter avslutat ledamotsuppdrag.

När anpassningspensionen läggs om till anpassningsbidrag för viss tid måste det särskilt utredas hur förmånen ska beaktas när andra sociala förmåner som sjukdagpenning, föräldrapenning och handikappförmåner beviljas, påpekar utskottet. Likaså behöver det undersökas hur anpassningsbidraget påverkar bl.a. den intjänade pensionen och beloppet av sjukpensionen och familjepensionen. Dessutom anser utskottet att

det med tanke på en tydlig lagstiftning behövs en total modernisering av lagarna om ledamöternas pensioner och familjepensioner så att de både i fråga om innehåll och terminologi bättre stämmer överens med den gällande arbetspensionslagstiftningen.

Utskottet föreslår att lagarna träder i kraft den 1 mars 2011. Lagen ska tillämpas på riksdagsledamöter vars uppdrag som ledamot har börjat första gången efter att lagen trädde i kraft.

Detaljmotivering

Lagförslag 1

Utskottet föreslår att hänvisningarna i 2, 4 och 5 § justeras. I stället för kanslikommissionen ska det bli riksdagens kansli som meddelar uppgifter om sökande och förmånstagare enligt 18 §. Dessutom föreslår utskottet att lagens rubrik på finska omformuleras i singularis i analogi med de andra arbetspensionslagarna. Ändringen påverkar inte den svenska texten.

Lagförslag 2

Utskottet föreslår att sista meningen i 1 § 1 mom. stryks. Efter en ledamot som fått anpassningsbidrag ska familjepension betalas i tillämpliga delar enligt samma bestämmelser som gäller för arbetstagare som varit i statens tjänst.

Dessutom föreslår utskottet att lagens finska rubrik ändras på samma sätt som rubriken för lagförslag 1 och att hänvisningen i 2 § korrigeras.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslagen i lagmotionen med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

godkänner nya lagförslag 3—5 (Utskottets nya lagförslag).

*Utskottets ändringsförslag***1.****Lag****om ändring av lagen om pension för riksdagsmän**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om pension för riksdagsmän (329/1967) 7 § 2 mom., 10, 12, 13, 16 och 17 §, av dem 7 § 2 mom. sådant det lyder i lag 864/1971, 12 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1531/1993 och 832/2004 samt 13 och 17 § sådana de lyder i lag 1531/1993,

ändras lagens rubrik, 2 § 2 och 3 mom., 3 §, 4 § 2 mom., 4 a och 5 §, 8 § 1 mom., 9 §, 11 § 4 mom., 14 § och 18 § 2 mom., av dem 2 § 2 mom. sådant det lyder i lag 541/1982,

3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1531/1993, 4 a § sådan den lyder i lag 475/2001, 5 §, 8 § 1 mom. och 14 § sådana de lyder i lag 832/2004 och 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 541/1982 (*utesl.*) samt

fogas till 2 §, sådant det lyder i lag 541/1982 och 1531/1993, ett nytt 3 mom., varvid det *ändrade* 3 mom. och 4 mom. blir 4 och 5 mom., som följer:

Lag**om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter****2 §**

(2 och 3 mom. som i LM)

En riksdagsledamot har rätt att få ålderspension i förtid i *tillämpliga delar enligt samma bestämmelser som gäller för pension för arbetstagare i statens tjänst.*

3 §

(Som i LM)

4 § (Ny)

Såsom pensionstid för invalid- eller arbetslöshetspension räknas även tiden mellan invaliditetens eller arbetslöshetens början och uppnåendet av pensionsåldern i *tillämpliga delar enligt samma bestämmelser som gäller för pension för arbetstagare i statens tjänst.*

4 a §

(Som i LM)

5 §

Det pensionsgrundande arvodet räknas ut månadsvis enligt lagen om riksdagsmannaarvode (328/1947), lagen om arvoden och ersättningar som betalas till medlemmar av statsrådet (1096/2006) och lagen om arvode och pension för den som valts till företrädare för Finland i Europaparlamentet (1184/1994) på grundval av arvoden för ledamotsuppdraget under högst de senaste 15 fulla kalenderåren. Det årliga arvodet justeras *till nivån för det år då pensionen börjar löpa*, med index fram till 2005 och från och med 2005 med *den lönekoeficient som föreskrivs i 96, 97 och 100 § i lagen om pension för arbetstagare*. Från det årliga arvodet dras först av ett belopp som motsvarar arbetstagarnas pensionsavgiftsprocentsats som fastställts för året i fråga. Det pensionsgrundande arvodet är det månatliga medeltalet för de sålunda uträknade arvoden. Har ledamotsuppdraget varat en kortare tid än 15 år, räknas det pensionsgrundande arvodet ut enligt arvoden för de fulla kalenderåren un-

der denna tid. Har ledamotsuppdraget varat en kortare tid än ett fullt kalenderår, räknas det pensionsgrundande arvudet ut enligt arvodena för de fulla kalendermånaderna under denna tid.

8, 9, 11 och 14 §
(Som i LM)

18 §

— — — — —
Vad som föreskrivs om pension för arbetstagare i statens tjänst tillämpas på ansökan om pension, begynnelsepunkt, utbetalning, in-

dragning, avbrott i utbetalningen, beviljande på nytt, förhandsbesked, anpassning till förändringen i den förväntade livslängden, justering av pensionsbeloppet, överklagande, delgivning av beslut och utlämnande och erhållande av information. För övervakningen av utbetalningen av pensioner ska riksdagens *kansli* meddela den kommunala pensionsanstalten sådana relevanta omständigheter som *kansliet* har kännedom om.

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 1 mars 2011.
(2 mom. som i LM)

2.

Lag

om ändring av (*utesl.*) lagen om familjepension efter riksdagsman

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om familjepension efter riksdagsmän (107/1990) *lagens rubrik*, 1 § 1 mom. och 2 §, av dem 1 § 1 mom. sådant det lyder i lag 833/2004, som följer:

Lag

om familjepension efter riksdagsledamöter

1 §

När en person som avses i 1 § 1 mom. i lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter (329/1967) har avlidit betalas efter honom eller henne familjepension med statliga medel i tillämpliga delar enligt samma bestämmelser som gäller för arbetstagare som varit i statens tjänst, om inte något annat föreskrivs nedan. (*Utesl.*)

2 § (*Ny*)

Då familjepension enligt denna lag samordnas gäller för samordningsgrunden *vad som föreskrivs i 8 § i lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter*.

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 1 mars 2011. Den tillämpas på riksdagsledamöter vars uppdrag som riksdagsledamot har börjat första gången efter att lagen trädde i kraft.

Utskottets nya lagförslag

3.

Lag

om ändring av 6 § i folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i folkpensionslagen (568/2007) 6 § 1 mom. 11 punkten som följer:

6 §

Arbetspension

Med *arbetspension* avses i denna lag arbets-
och familjepensioner enligt följande författning-
ar:

11) *lagen om pension och anpassningsbidrag
för riksdagsledamöter (329/1967) och lagen om
familjepension efter riksdagsledamöter
(107/1990), och*

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2011.

4.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) 8 § 2 mom. 8 punkten som följer:

8 §

Rätt till bostadsbidrag

Rätt till bostadsbidrag har också den som fyllt
16 år och som får

*passningsbidrag för riksdagsledamöter
(329/1967), lagen om familjepension efter riks-
dagsledamöter (107/1990) eller lagen om med-
lems av statsrådet rätt till pension och om famil-
jepension efter honom (870/1977), samt*

8) invalidpension (sjukpension) eller efterle-
vandepension enligt *lagen om pension och an-*

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2011.

5.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om handikappförmåner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om handikappförmåner (570/2007) 9 § 1 mom. 2 punkten som följer:

9 §

Vårdbidrag för pensionstagare

Rätt till vårdbidrag har en person som fyllt 16 år och som får

2) full invalidpension (sjukpension), ålderspension eller förtida ålderspension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för ar-

betstagare (395/2006), *lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter* (329/1967) eller lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/1977),

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2011.

Helsingfors den 19 januari 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Inkeri Kerola /cent
vordf. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Maria Guzenina-Richardson /sd
Arja Karhuvaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Sanna Lauslahti /saml

Håkan Nordman /sv
Markku Pakkanen /cent
Päivi Räsänen /kd
Paula Sihto /cent
Seppo Särkiniemi /cent
Satu Taiveaho /sd
Lenita Toivakka /saml
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.